

Når forskere lykkes

INTERNASJONALISERING. Forskerne må bli mer internasjonale. Men hvordan? Lederen for et av verdens fremste språkmiljøer forteller hvordan man kan lykkes.

CURT RICE,

Professor og senterleder, Universitetet i Tromsø Først publisert: 14.11.07 | Oppdatert: 13.11.07 kl. 20:14 Internasjonalt. For fem år siden hadde Universitetet i Tromsø et lite miljø med språkforskere fra noen få land. I dag har vi over 20 forskjellige nasjonaliteter i dette miljøet, som nå er blitt et Senter for fremragende forskning (SFF) med navnet CASTL, Center for Advanced Study in Theoretical Linguistics).

For fem år siden hadde CASTL et par kontakter i andre miljøer rundt omkring. I dag finnes det knapt et miljø i språkvitenskap i Europa eller Nord-Amerika som ikke har noen forbindelser til CASTL.

På topp i publisering.

For fem år siden publiserte vi lite av forskningsresultatene våre internasjonalt. I dag skriver Forskerforum at CASTL leder samtlige av landets forskningsmiljøer, uansett fag, i andel publikasjoner i de viktigste internasjonale tidsskriftene og forlagene.

Norges forskningsråd beskriver CASTL i en rapport om SFF'ene som "det ledende senteret i teoretisk lingvistikk i Europa og et av de mest sentrale sentrene i verden".

Uansett fag og størrelse.

Et forskningsmiljø som er internasjonalt, har de beste forutsetninger for å lykkes. Dette gjelder uansett fag og uansett størrelse. Dette gjelder også miljøer som forsker på nasjonale eller regionale problemstillinger.

Forskere i mange land forsker på de samme spørsmål. Kreftforskere finnes overalt, det samme gjelder språkforskere. Det finnes til og med mange land med grupper som forsker på det norske språket. Uten stadig kontakt med disse miljøene, vil forskere i Norge gå glipp av kunnskapen som kommer fra andre gruppers resultater og deres feiltrinn.

Ved CASTL forsker mange på skandinaviske dialekter. Forskningsmiljøet har tette forbindelser med grupper i Nederland og Italia med lignende prosjekter. Gruppen i Italia forsker ikke på skandinaviske dialekter, men de utvikler forskningsmetoder som vi har nytte av. Denne internasjonale kontakten gir oss mulighet til å oppnå bedre resultater på en mer effektiv måte, også innenfor regionale prosjekter.

Mister kandidater.

Lederne i ulike forskningsmiljøer kan lettere internasjonalisere disse ved fjerning av noen strukturelle hindringer. Ansettelsesprosessen i dag er slik at vi mister mange gode kandidater.

Alle vitenskapelige stillinger må lyses ut internasjonalt. Ledere må få ansvar for tilsetting i eget miljø, slik at ansettelser kan skje raskere enn i dag hvor vi opplever at internasjonale søkere gir opp da det kan

gå opp til et år før ansettelse avklares.

Men det å bli internasjonalt betyr ikke at man bare skal ansette utlendinger. De beste yngre norske forskere må også oppnå karriærer i høyere utdanning og forskning. Stillingsstrukturene i dag legger betraktelige hindringer for dette. Uansett nivået på en utlyst stilling, er det professorer som søker, for stillingen må oppgraderes hvis vedkommende får jobben.

Midlertidige stillinger.

Vi må ha stillinger som er tilpasset forskere tidlig i karrièren. Departementet må opprette, og fagforeningene må tåle, såkalte *tenure track* -stillinger (kvalifiseringsstillinger) - stillinger som er midlertidige i 5-7 år, men som fører til fast ansettelse hvis man oppnår de målene som er satt når man blir tilsatt.

Dette vil gi den kommende generasjonen en genuin mulighet til å komme seg bort fra den lange rekken med midlertidige stillinger som er skjebnen til de fleste i dag.

Internasjonal kompetanse.

Når jeg skal ansette en lovende yngre norsk forsker, er jeg likevel opptatt av å finne noen med internasjonal kompetanse. Jeg skal ansette noen som uproblematisk kan skrive på de språkene som brukes i internasjonale forskningsmiljøer.

I dag er det dessverre mange uten tilstrekkelige ferdigheter i skriftlig engelsk, for ikke å snakke om andre språk som er uunnværlig for forskere å kunne, som tysk, fransk, russisk og kinesisk.

Internasjonalt nettverk.

Jeg skal ansette en nordmann i en *tenure track*-stilling som har et utbredt internasjonalt nettverk. Yngre forskere oppnår ikke denne type nettverk ved bare å ta deler av sin utdanning i utlandet. De skal også kunne oppnå dette ved å arbeide i et internasjonalt miljø her i Norge og ved å etablere nettverk med medstudenter fra utlandet.

For å oppnå dette, trenger vi i tillegg til utvikling av andre ansettelsesprosedyrer også en ny og integrerende tilnærming til forskerutdanning. Her ligger da også den mest betydningsfulle forskjellen mellom norske universiteter og de som virkelig ligger på toppen, dvs. universiteter i USA.

Elendig utdanning.

Vi har i Norge i dag en elendig tilnærming til forskerutdanning. Ph.D.-studenter tas opp én av gangen når finansiering er tilgjengelig, de gis sjokkerende lite undervisning med pinlig få krav, og de behandles ofte som overbetalte forskningsassistenter - eller feilaktig som fristilte forskere som skal sitte på kontoret og oppdage noe banebrytende helt på egen hånd.

Universitetene klager over departementets manglende finansiering av stipendiatstillinger, men de er trege med å skape gode strukturer for å ta imot slike yngre kolleger. Heldigvis finnes det noen små øyer av håp også her, noen få forskerskoler som prøver å bevege systemet fremover.

Ved CASTL tar vi opp Ph.D.-studenter i kull, de blir fra dag én integrerte i forskningsteam, de skriver og bidrar til internasjonale konferanser fra begynnelsen fordi ideene deres blir dyrket frem i et faglig fellesskap.

Skap forutsigbarhet.

En ordentlig forskerutdanning med finansiering av et kull hvert år skaper forutsigbarhet i det internasjonale forskningsmiljøet. Kolleger ved andre institusjoner vet at vi kommer til å ha noen få stillinger hvert år, og de anbefaler sine beste studenter om å søke seg til oss.

Ideelt skal et kull ha Ph.D.-studenter fra både Norge og utlandet. Tett samarbeid gjennom forskerutdanning skaper bånd og nettverk. Når norske miljøer blir internasjonale, er vi også på kartet når forskningsgrupper i utlandet søker samarbeidspartnere, for eksempel i den store konkurransen om EU-finansiering.

Og ved å sørge for at våre utenlandske studenter og gjesteforskere integreres godt i vårt eget fagmiljø under opphold i Norge, viser vi dem alt det flotte vi har å tilby og fremmer slik vårt kandidatur og norske interesser for fremtidig samarbeid.

Ansvar for samfunnet.

Om ti år har jeg og de andre på CASTL 30-40 kolleger ved universiteter i Europa, Nord-Amerika, Afrika og Asia, som alle har hatt noen av sine tidligste og beste dager som forskere ved Universitetet i Tromsø.

Slikt blir det nettverk av, slik blir vi internasjonale, og slik oppfyller vi det samfunnsansvaret vi har fått.

[Skriv ut Tips en venn](#)

Søk etter artikler, eller søk på nettet med **sesam**

Aftenposten Sesam Sesam Katalog (bedrifter, personer, TLF, bransje)

Annonse

Alt innhold er [opphavsrettslig beskyttet](#). © Aftenposten.
Aftenposten arbeider etter [Vær Varsom-plakatens](#) regler for god presseskikk.